Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (ƏƏSMN), Mərkəzi Bank və Banklar Assosiasiyası arasında əməkdaşlıq çərçivəsində icra olunan "Özünüməşğulluğa Dəstək Layihəsi" davam edir. Ötən il layihənin yeni mərhələsi kimi daha 500 özünüməşğulluq proqramı iştirakçısına banklar tərəfindən aktivlər verilməsinə başlanıb. Onlardan artıq 300-nə seçdikləri sahələr üzrə mal və materiallar təqdim edilib. Uğurlu sosial tərəfdaşlıq və korporativ sosial məsuliyyət nümunələrindən olan, 21 bankın qoşulduğu layihə özünüməşğulluq proqramının genişləndirilməsinə mühüm dəstəkdir.

Sosial siyasətin əsas prinsipi vətəndaş rifahının təminatıdır

Xatırladaq ki, ümumilikdə ötən dövrdə banklar tərəfindən "Özünüməşğulluğa Dəstək Layihəsi" üzrə 1300-dək özünüməşğulluq proqramı iştirakçısına aktivlər verilməklə kiçik bizneslər yaradılıb. Aktivlərlə təmin edilən həmin şəxslərin böyük hissəsi şəhid ailəsi üzvləri və Vətən müharibəsi iştirakçılarıdır. Qeyd edək ki, nazirliyin tabeliyindəki Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən icra edilən özünüməşğulluq proqramında qadınların da fəal iştirakına şərait yaradılır. Bu sahədə işlərin davamı kimi, paytaxt və bölgələrdə bir qrup qadına mal və materiallar formasında aktivlər təqdim edilib. Verilmiş avadanlıqlar hesabına onlar üçün istehsal–xidmət sahəsi üzrə kiçik bizneslər yaradılıb. Bu ilin əvvəlindən proqram çərçivəsində, ümumilikdə, 2 minədək işsiz və işaxtaran şəxsə aktivlər təqdim edilib ki, onlardan 500-ə yaxını qadınlardır. Proqrama cəlb olunan şəxslər üçün əvvəlcə təlimlər təşkil olunur, onlara kiçik biznesin təşkili və idarə olunması üzrə bilik və bacarıqlar öyrədilir. Təlimləri uğurla başa vuran şəxslər seçdikləri özünüməşğulluq istiqaməti üzrə biznes planlarına uyğun aktivlərlə təmin olunurlar.

ƏƏSMN-nin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyinin (DMA) İdarə heyətinin sədri Mustafa Abbasbəyli 8 Mart – Beynəlxalq Qadınlar Günü ərəfəsində xanımlara məxsus istehsal və xidmət sahələri ilə tanış olub. O, qadınların məşğulluğunun və əmək bazarında iştirak imkanlarının artırılması üçün işlərin ildən-ilə gücləndirildiyini deyib. Agentlik tərəfindən həyata keçirilən aktiv məşğulluq tədbirlərinin əhatə etdiyi vətəndaşların mühüm bir hissəsinin qadınlardan ibarət olduğunu və qadınların məşğulluq imkanlarının artırılması istiqamətində layihələr həyata keçirildiyini bildirib.

Görüşdə özünüməşğulluq proqramı iştirakçıları Ruhiyyə Səmədova, Səidə Cəfərova və Niyafət Rəsulova öz biznes sahələrini yaratmaq, işsizlikdən sahibkarlığa keçid imkanı qazanmaq üçün onlara göstərilən dəstəkdən razılıq edib, öz kiçik bizneslərini inkişaf etdirmək üçün səylə çalışdıqlarını bildiriblər.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayev əmək siyasəti və əmək qanunvericiliyinin tələblərinə əməl olunmasına nəzarət sahəsinə həsr olunmuş onlayn iclasda bildirib ki, hazırda iş yerlərində əmək qanunvericiliyinin tələblərinə əməl olunmasına e-sistem üzərindən daimi və operativ nəzarət təmin edilir. Bu nəzarət işçilərin əmək hüquqlarının təminatına yönəlməklə, həm də qanunvericiliyin tələblərinin icrası prosesində işəgötürənlərə dəstək məqsədi daşıyır. Nazir vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin siyasətinin mərkəzində vətəndaş rifahının təminatı prinsipi dayanır və bunun nəticəsi olaraq ölkəmizdə genişmiqyaslı sosial islahatlar aparılır. Xüsusilə, son illərdə sosial ödənişlərdə inqilabi addımlar atılıb. Bunu əməkhaqqı sistemində aydın görmək olar. Son 4 ildə minimum əməkhaqqı 2,3 dəfə artaraq 130 manatdan 300 manata çatdırılıb, orta aylıq əməkhaqqı 37 faiz, median əməkhaqqı 74 faiz, əməkhaqqı fondu 2 dəfə artıb. S.Babayev bildirib ki, yaxın vaxtlarda işə salınacaq "Əmək münasibətləri və məşğulluq altsistemi" (ƏMAS) də işəgötürənlər və işçilər üçün vahid əmək münasibətləri platforması rolu oynayacaq və əmək münasibətlərinin daha rahat, çevik şəkildə tənzimlənməsində onlara fəal dəstək olacaq.

Qeyd edilib ki, İnzibati Xətalar Məcəlləsinə edilmiş yeni dəyişiklik də əmək qanunvericiliyinin tələblərinin pozulmasına görə işəgötürənlərə qarşı bəzi cərimələrin şərti olaraq tətbiqini nəzərdə tutur və bu da onlara güzəştli yanaşmanı ehtiva edir. Həmin dəyişiklik o deməkdir ki, əmək qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması halına yol vermiş işəgötürən əgər müəyyən edilmiş müddətdə bu halı aradan qaldırdıqda bəzi cərimələri ödəməkdən azad edilir. Bununla işəgötürən həm də əmək qanunvericiliyində nəzərdə tutulan tələbləri pozduğu halda onun bu pozuntunu qısa müddətdə aradan qaldırmasını stimullaşdırır. Bildirilib ki, əmək münasibətləri sahəsində normativ hüquqi bazanın mütəmadi təkmilləşdirilməsi işləri qarşıdakı dövrdə də davam edəcək. Əmək Məcəlləsinə də bir çox dəyişikliklərin layihələri hazırlanıb. Həmin layihələrin hazırlanması zamanı sosial tərəfdaşlar olan işəgötürənlərin də təklifləri öyrənilir və nəzərə alınır. Bu məqsədlə vaxtaşırı olaraq sosial dialoq müstəvisində işəgötürənlərlə görüşlər keçirilir.

Qeyd edək ki, əmək qanunvericiliyinin tələblərinə əməl olunmasına dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsində ixtisaslı kadr potensialının formalaşdırılması işlərinin mütəmadi aparıldığı da diqqətə çatdırılıb. Əsas məqsəd bu sahədə həm şəffaf, məsuliyyət və rahatlıq prinsipləri əsasında qurulan, həm də innovativ, peşəkar yanaşmalara əsaslanan mexanizmin təmin edilməsidir.

ƏƏSMN tabeliyindəki Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (DSMF) tərəfindən 2022-ci ilin yanvar və fevral aylarında 772 min şəxsə sosial müavinət və təqaüd ödənilib. Onlardan 407 min nəfəri sosial müavinətlə, 365 min nəfəri Prezidentin aylıq təqaüdü ilə təmin olunub. Müavinət ödənişləri üçün ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 34 faiz çox olmaqla 132 milyon manat, təqaüd ödənişləri üçün 25 faiz çox olmaqla 89 milyon manat sərf olunub. Son üç ildə müavinət və təqaüdlərin də elektron təyinatı sistemləri işə salınıb. 2022-ci ilin 2 ayında 86 min müavinət və təqaüd təyinatı e-sistem üzərindən proaktiv qaydada aparılıb.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə ƏƏSMN tərəfindən 2022-ci il yanvarın 1-dək pensiya təyin edilmiş qulluq stajına görə əlavələr alan əmək pensiyaçılarına 2022-ci ildə aylıq pensiya məbləğlərinin (qulluq stajına görə əlavələr də nəzərə alınmaqla) 10 faizi məbləğində aylıq maddi yardım ödənəcək. Maddi yardım 2022-ci ilin 1 yanvarından hesablanmaqla, hər ay onların pensiyasının məbləği ilə birgə ödənəcək. Yanvar və fevral ayları üzrə maddi yardımlar onlara mart ayının pensiyası ilə birgə veriləcək. Qeyd olunan maddi yardım vəfat etmiş hərbi və xüsusi rütbəli şəxslərin, dövlət qulluqçularının, məhkəmə hakimlərinin və s. qulluq stajına görə əlavə almaq hüququ olmuş şəxslərin ailə başçısını itirməyə görə pensiya alan ailə üzvlərinə də şamil edilir.

Qulluq stajına görə əlavələr alan pensiyaçılara bu il üzrə pensiyalarının 10 faizi məbləğində maddi yardım verilməsi üçün dövlət büdcəsindən illik 86 milyon manat əlavə vəsait ayrılacaq. Bu maddi yardım müvafiq kateqoriyadan olan 100 min pensiyaçını əhatə edir. Sərəncam bu ilin əvvəlindən ölkədə reallaşdırılan yeni sosial islahatların davamı olmaqla pensiyaların artırılmasında daha bir irəliləyişi təmin edir. Cari ilin əvvəlindən sosial ödənişlər növbəti dəfə artırılmaqla, minimum pensiya da 20 faiz artımla 200 manatdan 240 manata çatdırılıb. Habelə, pensiyalar orta aylıq əməkhaqqı artımına uyğun indeksləşdirilərək artırılıb və pensiyaçılara bu il üzrə maddi yardım (200 manat) ayrılıb. Ümumilikdə, 2022-ci il üzrə əməkhaqqı, pensiya və digər sosial ödənişlərin artımını nəzərdə tutan islahatlar paketi 3,4 milyon şəxsi əhatə edir. Bu artımlar üçün ayrılan illik əlavə vəsait 2,1 milyard manat təşkil edir.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən Bakı və Sumqayıt şəhərləri, Abşeron rayonu üzrə mart ayının pensiyaları dünən – martın 10-da ödənilib. Vətəndaşlar pensiyalarını bank kartları vasitəsilə müvafiq bankların bankomatlarından əldə edə bilərlər. Yaxın günlərdə respublikamızın digər bölgələri üzrə pensiyalar, həmçinin güzəştli şərtlərlə pensiya hüququna malik şəxslərin pensiyaları da ödəniləcək.

Zərifə BƏŞİRQIZI, "Xalq qəzeti"